
Fedtlevversygdom – stigma og (u)lighed i sundhed

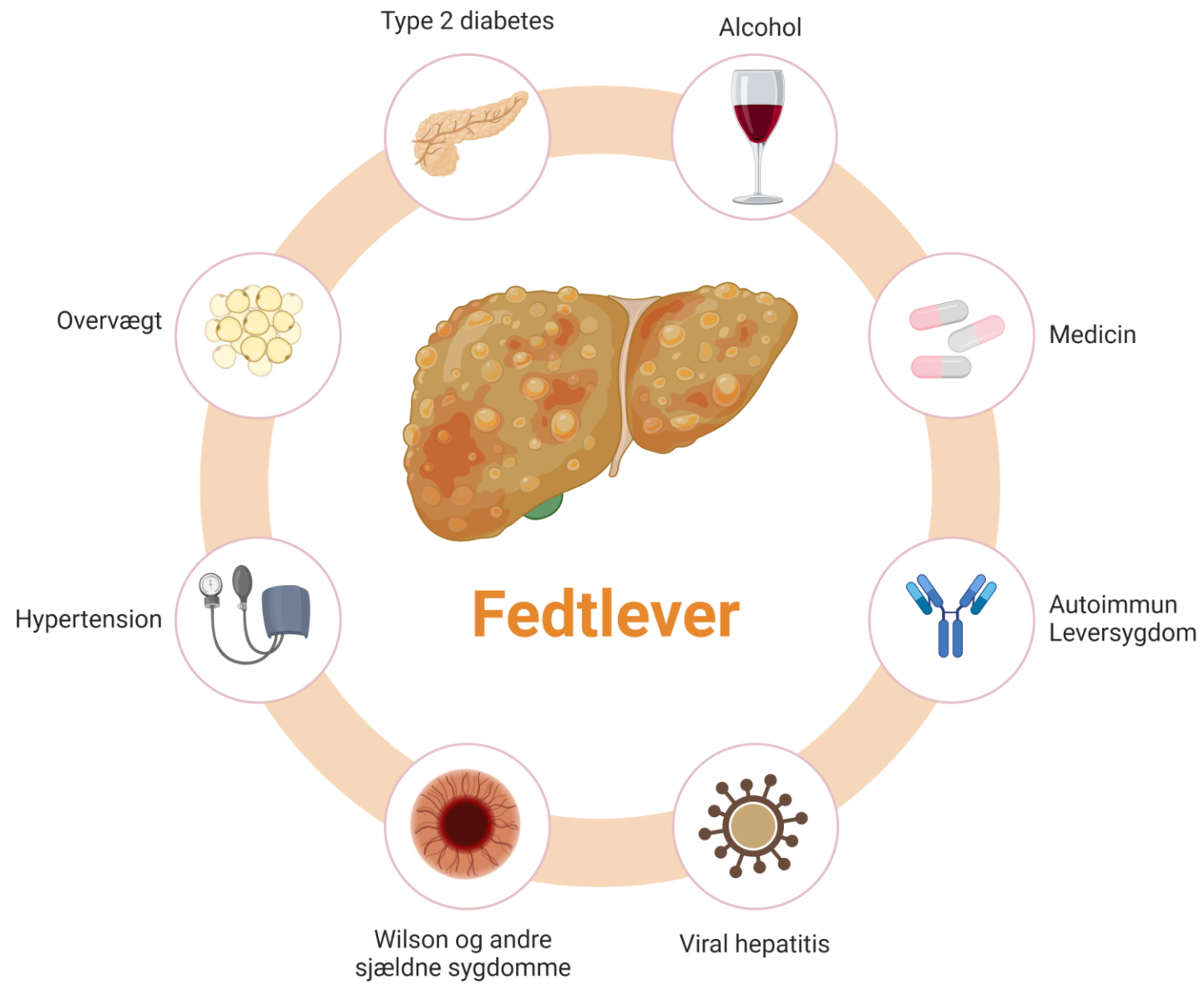
Lise Lotte Gluud

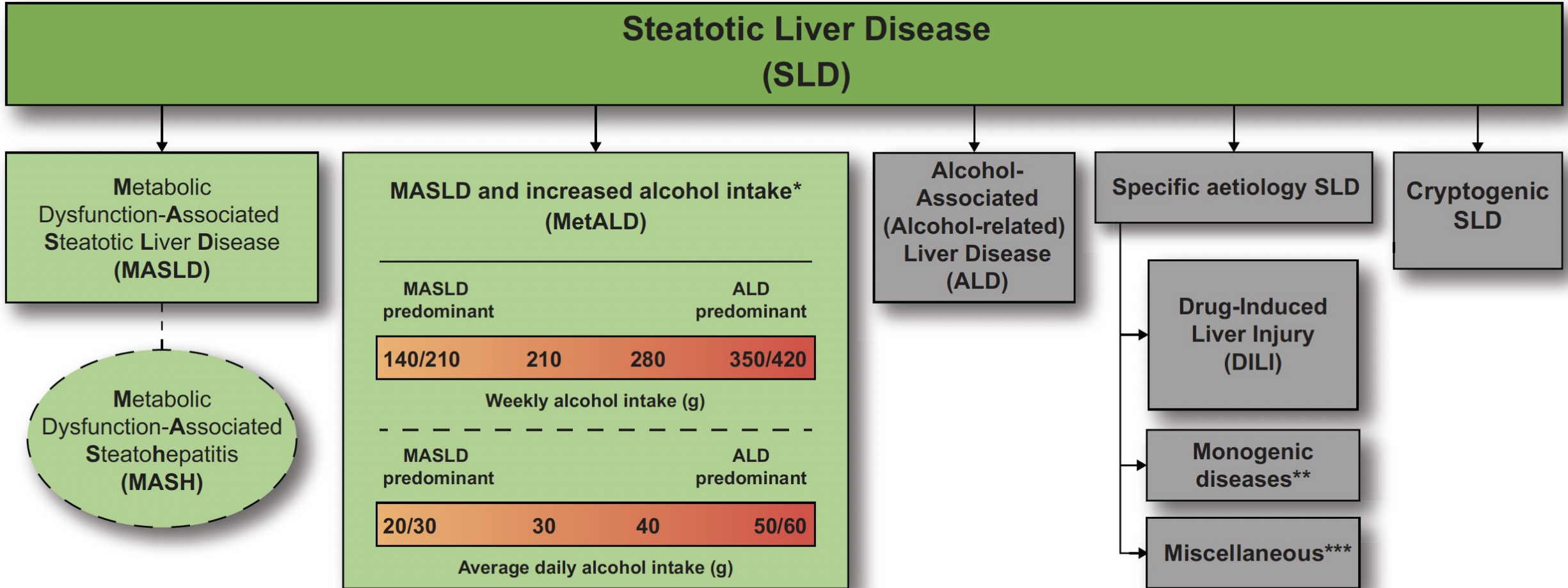
Professor Gastroenheden, Hvidovre Hospital

COI

Novo Nordisk, Norgine, Becton Dickinson, Gilead, Alexion, Vingmed, Pfizer, Astra Zeneca, Sobi International, Boehringer Ingelheim

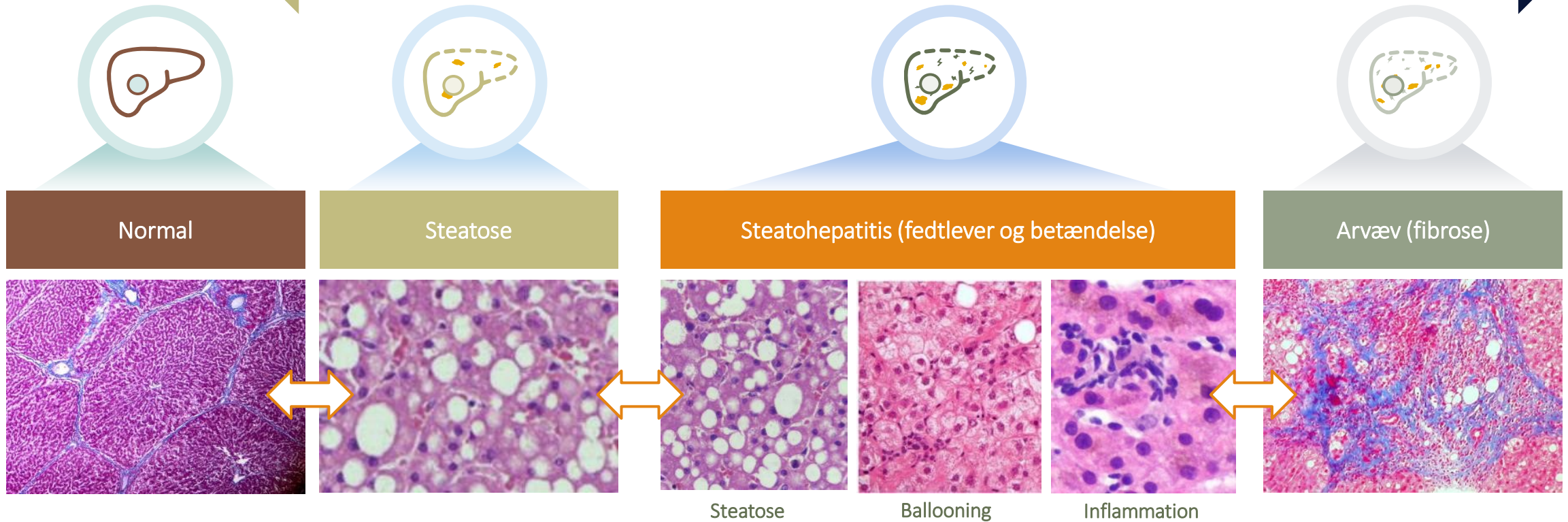
*Weekly intake 140-350g female, 210-420g male (average daily 20-50g female, 30-60g male)

**e.g. Lysosomal Acid Lipase Deficiency (LALD), Wilson disease, hypobetalipoproteinemia, inborn errors of metabolism

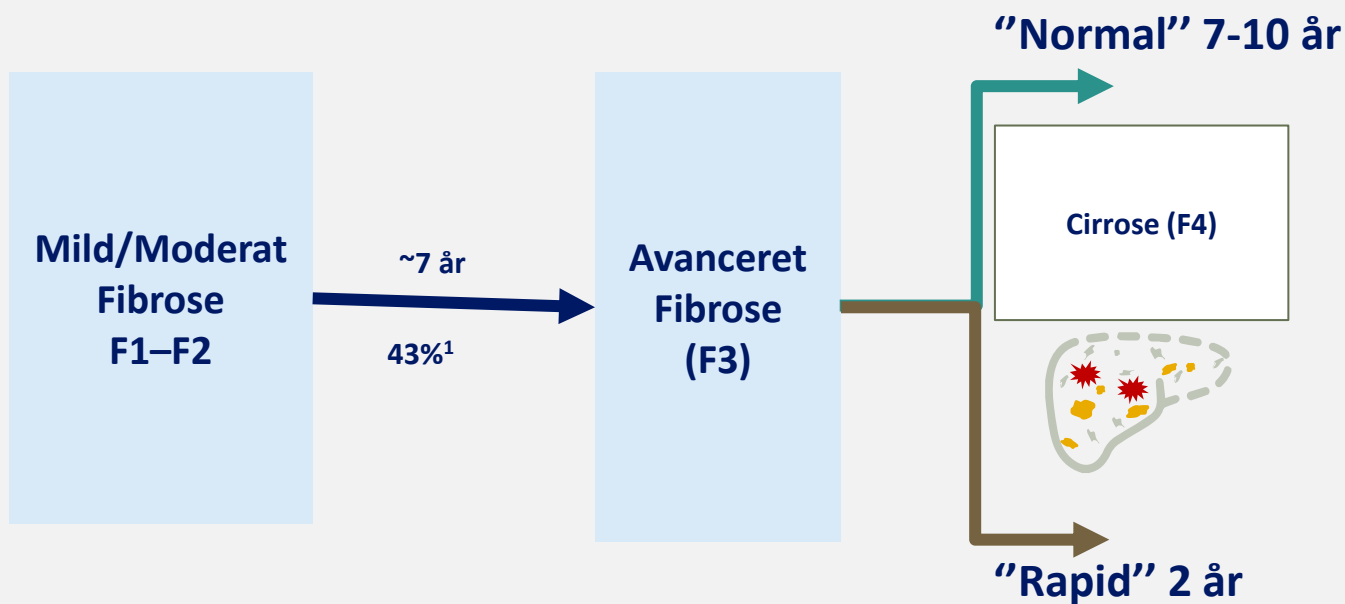
***e.g. Hepatitis C virus (HCV), malnutrition, celiac disease, human immunodeficiency virus (HIV)

Udvikling af MASLD

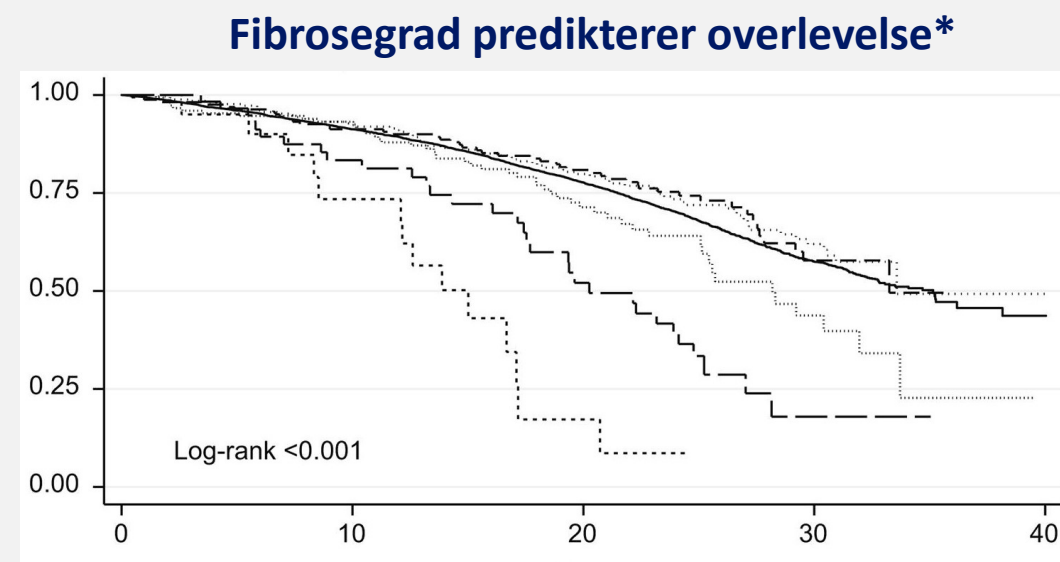
MASLD udvikles gradvist over mange år fra fedtphobning til cirrose

Arvæv kan udvikles gradvist eller hurtigt (“rapid progression”)

Øget risiko for HCC – højest ved cirrose

Forekomst af MASLD

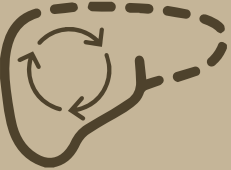
Meta-analyse af 45 studier

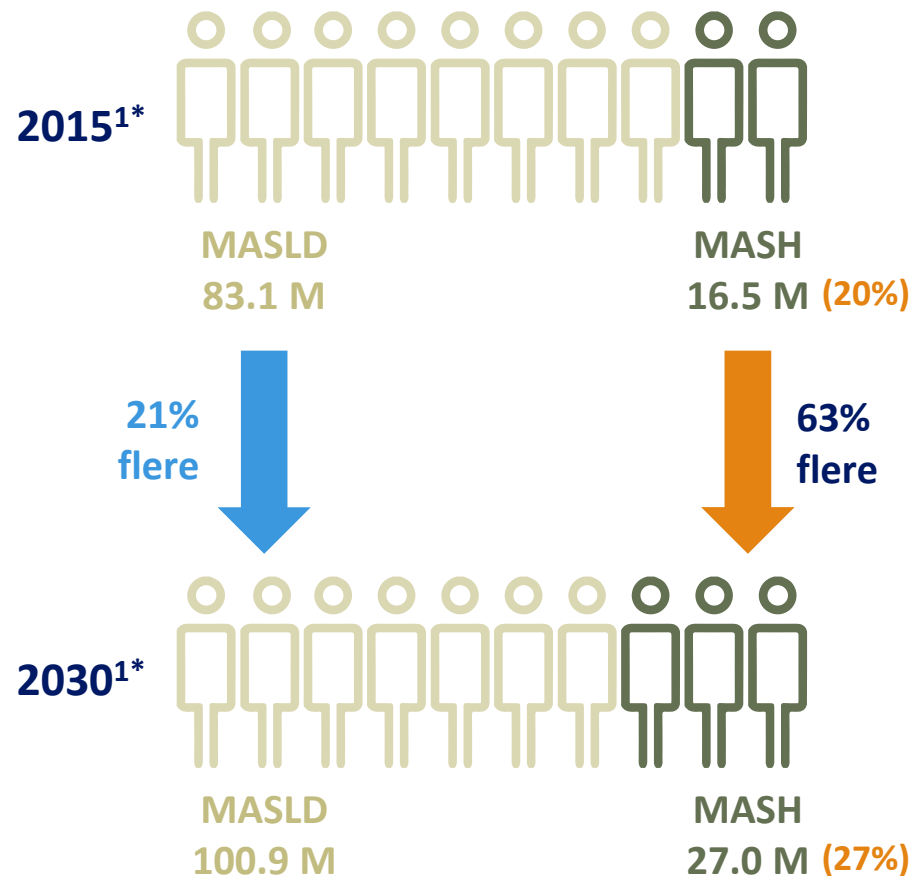
- ✓ 25% har MASLD¹
- ✓ 1.5-6.45% har MASH²
- ✓ Hyppig årsag til HCC og lever transplantation

MASH er underdiagnosticeret og forekomst er formentlig stigende

Omtrent
20–25%
Af patienter med MASLD udvikler MASH¹

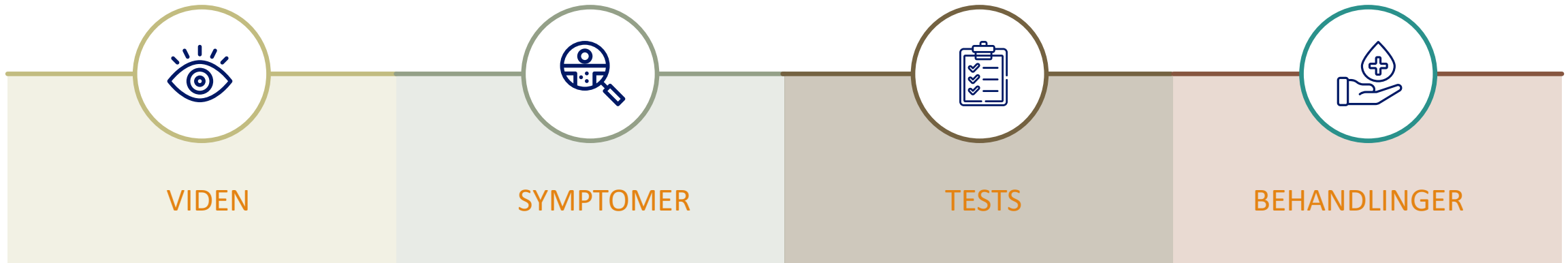
Den globale prævalens af
MASH²
1.5–6.5%

¹Data fra USA. 1. Estes C et al. *Hepatology*. 2018;67:123–33; 2. Chalasani N et al. *Hepatology*. 2018;67:328–57.

Hvorfor er MASLD underdiagnosiceret?

Stigmatisering

Stempling af en person
eller en gruppe af individer
ensidigt beskrives negativt

fremmede, truende,
afskyvækkende eller
uønskede

Afstigmatisering – vigtighed af sprog

Sproget har stor betydning, når det handler om stigmatisering

Ord betyder noget, fordi det kan være med til at forstærke negative holdninger og adfærd. EN AF OS anbefaler, at man bruger 'person-first'-sprog fremfor 'identify-first'-sprog

- En person med alkoholafhængighed fremfor en der er alkoholiker.
- Eller en person har overvægt fremfor at personen er overvægtig

Kendetegn, som i sig selv ofte er neutrale kobles til negative personlige egenskaber

- hudfarve, påklædning eller handicaps bliver til
- kriminel, dum, doven, upålidelig, løgnagtig, fortrukket eller voldelig

Afvigerkarriere

- mennesker, der mødes med stereotype negative forventninger kan efterhånden tilegne sig de forventede negative egenskaber

Erving Goffmans teori om stigmatisering

Awareness and Education

- **Public Stigma**

- The general population's attitudes toward stigmatized groups.

- **Self-Stigma**

- The internalization of negative stereotypes by those who are stigmatized.

- **Institutional Stigma**

- Discriminatory policies or practices within healthcare organizations.

- **Healthcare Provider Stigma**

- Biases held by healthcare providers, including nurses, that can negatively impact patient care.

Teorier om stigma

- **Erving Goffman**

En "plet" eller et "mærke", der adskiller individer fra det normale samfund. Stigma kan være synligt (f.eks. gulsot ved leversygdom) eller usynligt, men stadig følt stærkt.

- **Link og Phelan**

Stigma er ikke kun en individuel oplevelse, men påvirkes af magtstrukturer og sociale relationer. Stigma forstærkes af samfundets stereotyper og diskriminerende praksis.

<https://cdn.penguin.co.uk/dam-assets/books/9780241548011/9780241548011-sample.pdf>
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/20943581/>

Link og Phelan

✓ **Mærkning (Labeling):**

Grupper bliver mærket med negative stereotyper fx "selvforskyldt" ALD

✓ **Stereotyper (Stereotyping):**

Når grupper mærkes, bliver disse mærker ofte forbundet med negative karaktertræk, fx pt er "ude af kontrol"

✓ **Adskillelse (Separating):**

Stigmatiserede grupper ses som "dem" i modsætning til "os," hvilket fører til en "os-mod-dem"-mentalitet

✓ **Diskrimination og tab af status (Discrimination and Status Loss):**

Diskrimination, hvor patienterne mister social status og muligheder, fx i sundhedssystemet

Magt og social kontekst

Stigma opretholdes gennem samfundets magtstrukturer. Sundhedspersonale har et særligt ansvar for at være opmærksomme på deres magtposition og arbejde bevidst for at modvirke stigmatiserende praksis.

Hvad har i oplevet i forhold til stigma?

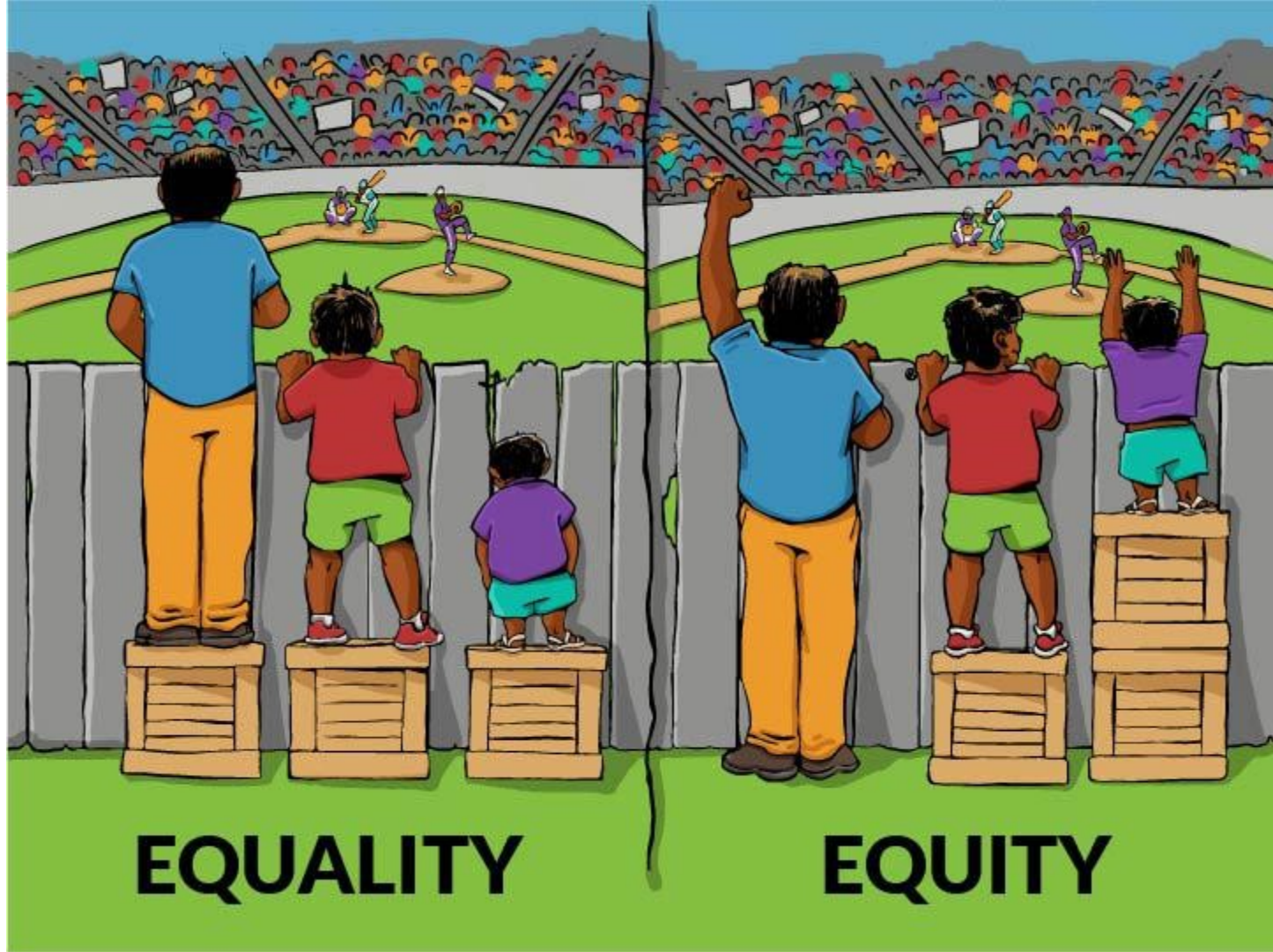
Tal med jeres sideperson(er) i 10 min om følgende spørgsmål

Vælg evt et af spørgsmålene

- Har i selv eksempler på stempning af patienter med fedtlever?
  - Enten MASLD eller ALD? Andre grupper?
- Synes i vi er blevet bedre til at afstigmatisere?
  - Kan vi anvende sproget bedre eller betyder det ikke så meget

EQUALITY

EQUITY

Nadia lives with MASH in Denmark

NADIA SADI
Nadia lives with NASH
Denmark

Men er overvægt en
tilstand vi kan behandle i
sundhedsvæsenet – har vi
råd?

LIGGER ANSVARET HOS DET ENKELTE INDIVID?

Sygdomme associeret med overvægt

CNS

Idiopathisk intrakranielt hypertension, apopleksi depression, ADHD

Syn

Cataract

Hjerte

Iskæmisk hjertesygdom, hypertension

Lunger

Obstruktiv søvn apnø

Endokrine

Type 2 diabetes

Liver

MASLD, galdesten

Cancer

Colon, pancreas, CCA, øsofagus, bryst, uterus, cervix, nyre, prostata

Reproduktion

Infertilitet, PCOS

Mavetarm

GERD, pankreatitis

Urinveje

Inkontinens

Venøse

Stase, dyslipidemi

Led

Osteoartrit

Fødder

Arthritis urica

Hud

Psoriasis,

